

Jarní transfer obojživelníků na lokalitě Sekerkovy Loučky

I. Úvod do problematiky

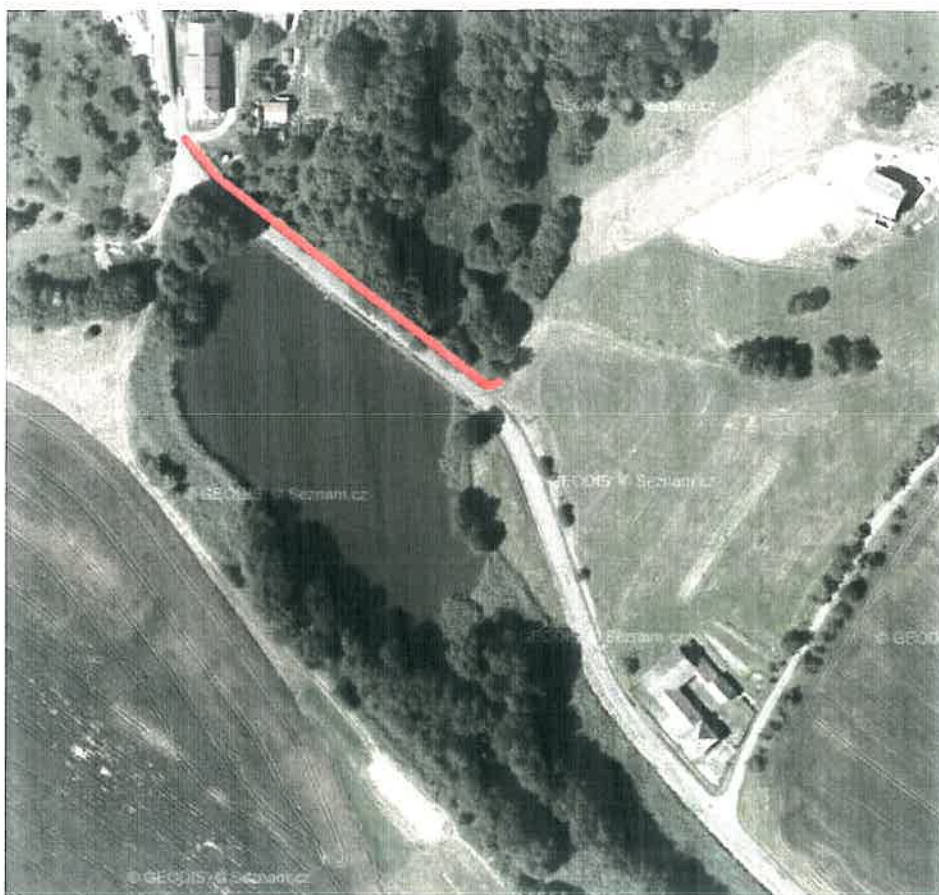
Na sledované lokalitě u Sekerkových Louček se nachází tři rybníky - Cihlák, Křížák a Nohavice propojené společnou vodotečí. Každým rokem zde jeden z rybníků vypouští, zpravidla ještě před migrací obojživelníků, někdy i v jejím průběhu. Letos to vyšlo na rybník Křížák kde po dlouholeté zkušenosti s místní migrací ani transfer neprovádíme. Do rybníka Křížáku totiž migruje přes silnici jen velmi malé množství obojživelníků (desítky, max. stovky ex.). Jde převážně o ropuchu obecnou. Naopak u rybníků Cihlák a Nohavice jde o stovky až tisíce exemplářů, s vyšší druhovou pestrostí.

II. Lokalizace projektu

Všechny tři rybníky obchází v těsné blízkosti komunikace III/2834. U rybníka Cihlák je délka zábrany cca 120 metrů a u Nohavice je to cca 150 metrů. Obojživelníci migrují z nedalekých lesů. U rybníka Nohavice jde o lužní les v údolí potoka Stebenka, který přechází ve smíšený les. U Cihláku je to smíšený les obklopený poli. Bližší lokalizace zábran viz obrázek 1 a 2 níže.

Obr. 1 – Zábrana na rybníku Cihlák

Obr. 2 – Zábrana na rybníku Nohavice

III. Metodika prováděných prací

Podél silnice byly nataženy textilní sítě, které zarýváme několik centimetrů do země, připevněné ke dřevěným kůlům. Po cca deseti metrech jsou do země vsazeny kbelíky s vyvrtanými otvory na dně pro odtok vody. Vždy ráno a později odpoledne provádíme transfer odchycených obojživelníků na druhou stranu komunikace. V době silnějšího tahu, nejčastěji po dešti a za tepla provádíme transfer i častěji zejména ve večerních a nočních hodinách. Pro transfer máme povolení k manipulaci s ohroženými druhy živočichů - viz Příloha C.

IV. Výsledky

Během letošního transferu se nám podařilo přenést celkem 7 603 obojživelníků. Transfer byl prováděn v období od 14.3 - 6.5.2016, přičemž na rybníku Nohavice trvala migrace od 22.3. do 24.4.2016 a na rybníku Cihlák od 26.3. do 17.5.2016. Celkové počty z letošního transferu shrnuje tabulka Tab. 1. Detailní informace z transferu naleznete v Přílohách A a B. Tabulka 2 a tabulka 3 shrnuje vývoj transferu za posledních 6 let. Na rybníku Cihlák každoročně skřehotají desítky rosníček zelených, které díky jejich schopnosti obratně překonat každou překážku, naší evidenci stále unikají.

Druh	Cihlák	Nohavice	Celkem
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	491	3951	4442
skokanovití (<i>Ranidae</i>)	49	2098	2147
kuňka obecná (<i>Bombina bombina</i>)	50	15	65
blatnice skvrnitá (<i>Pelobates fuscus</i>)	851	13	864
čolek obecný (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	0	85	85

Tab. 1: Výsledky transferu obojživelníků v roce 2016

Druh	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	207	231	333	477	298	164	491
skokanovití (<i>Ranidae</i>)	0	13	6	10	11	9	49
kuňka obecná (<i>Bombina bombina</i>)	48	19	17	86	36	100	50
blatnice skvrnitá (<i>Pelobates fuscus</i>)	792	350	473	2271	742	602	851
čolek obecný (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	1	0	0	4	0	0	0
rosnička zelená (<i>Hyla arborea</i>)	0	28	0	5	0	2	0

Tab. 2: Vývoj početnosti obojživelníků při transferu na rybníku Cihlák v letech 2010 až 2016

Druh	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	1318	386	1977	3260	3794	4942	3951
skokanovití (<i>Ranidae</i>)	53	304	19	920	1636	901	2098
kuňka obecná (<i>Bombina bombina</i>)	2	0	5	20	3	31	15
blatnice skvrnitá (<i>Pelobates fuscus</i>)	2	0	6	43	6	21	13
čolek obecný (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	0	0	4	55	8	82	85

Tab. 3: Vývoj početnosti obojživelníků při transferu na rybníku Nohavice v letech 2010 až 2016

V. Zhodnocení projektu a návrh trvalého opatření

I přes střídavé vypouštění rybníků nedochází k poklesu početnosti přenesených obojživelníků. Počty však meziročně kolísají, biologická diverzita je však vcelku stabilní. Při vypouštění rybníka, dokáží obojživelníci poměrně rychle zareagovat a migrují do sousedního rybníka, který je na vodě. Problém nastane, když rybáři začnou vypouštět rybník v průběhu migrace, po naklazení vajec. Průběh migrace obojživelníků je velmi závislý na průběhu počasí. Za chladného a suchého počasí je migrace téměř nulová, naopak při oteplení a vyšší vzdušné vlhkosti, ideálně po dešti má migrace podobu invaze.

Prvním navrhovaným opatřením je ponechání alespoň minimálního množství vody pro bezpečné rozmnožení obojživelníků, a to na celé soustavě všech 3 rybníků. Doporučené období pro stabilní hladinu je v období od poloviny března alespoň do konce července. A to také s ohledem na hnízdící vodní ptáky. Rybník na nízké vodě může posloužit pro jarní zastávku bahňáků, jak tomu bylo i letos (1 vodouš bahenní, 2 ex - kulík říční, 2 ex - pisík obecný, 1 čejka chocholatá).

Druhým opatřením je vybudování trvalé zábrany na hrázi rybníka Nohavice. Vzhledem k havarijnímu stavu koruny hráze rybníka (sesouvání a propadání komunikace, po celé délce hráze) bychom navrhovali zapracovat do případné dokumentace k rekonstrukci hráze několik výpustků pro bezpečnou migraci obojživelníků. Důležité však je vyhnout se použití neprostupných mříží, jak je tomu nyní u výpusti rybníka. Obojživelníci se pak hromadí před touto mříží a nezbývá jim než snést vejce zde. Níže uvedené obrázky nastiňují návrh řešení trvalé zábrany. Navržený profil zábrany umožní bezpečný návrat obojživelníků při zpětném tahu na zimoviště. Doporučujeme vše ještě konzultovat s firmou Naturaservis s.r.o. (<http://www.naturaservis.net/>), která má s budováním trvalých bariér a podchodů pro obojživelníky mnohaletou zkušenost. Též má na některá technická řešení registrován užitečný vzor.

Obr 3 – Návrh trvalé zábrany na hrázi rybníka Nohavice (pohled kolmo ke směru migrace)

Obr 4 – Návrh trvalé zábrany na hrázi rybníka Nohavice (pohled ve směru migrace)

U rybníka Cihlák je z důvodu odlišné terénní situace budování trvalé zábrany nevhodné a proto počítáme i nadále s umístováním dočasných zábran.

V Turnově dne 2.6.2016

.....
Ing. Jiří Šťastný

Příloha A

Příloha C

Základní organizace Českéh

e-mail: csop.bukovina@seznam.cz

IČO: 720 26 41

Ministerstvo životního prostředí

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska. Součástí projektu „Komplexní přístup k ochraně fauny terestrických ekosystémů před fragmentací krajiny v ČR (EHP-CZ02-OV-1-028-2015)“.

Tento dokument byl vytvořen za finanční podpory EHP fondů 2009-2014 a Ministerstva životního prostředí. Za obsah tohoto dokumentu je výhradně odpovědná AOPK ČR a nelze jej v žádném případě považovat za názor donora nebo Ministerstva životního prostředí.

